

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. augusztus 18.

174. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A horvát-olasz bonyodalom.

Nem győzzük eléggé hangoztatni, hogy az a civódás, amely a drenovai-lelkész-ügy körül forog, tisztán az olaszság ügye, amelynek rosszul esik, hogy egyik pán-olasz agitátorát egy horvát fészekbe küldték lelkészkeskedni.

A fővárosi sajtót ismét elbolondították s az egész ügyet úgy tüntették föl, mintha az a magyarság sérelme volna, mintha a magyar állameszmét ütötték volna arcul a zengi egyházi rezidenciában.

A magunk részéről már a botrány legkezdetén leszúrtuk a tanulságot és hangoztatuk, hogy az eset talán eltérbe fogja tolni a fiumei püspökség vagy vikariátus kérdését.

Az események mindenkor igazolták a mi álláspontunkat. Mikor a rendőrség bajait feltártuk *A Tengerpart*-ban és a fővárosi lapokban, a városi delegáció nagyképűen állást foglalt ellenünk, rágalmozóknak nyilvánított bennünket és egy nyilatkozatot küldött be a fővárosi lapoknak, amelyet azok arra sem érdemesítettek, hogy leközzöljék. S utóbb ugyanaz a testület és rappresentanza elismerte, hogy minden szó, amit a rendőrségről irtunk, megfelel a valóságnak.

S akkor azután elhatározták, hogy újjászervezik az autonóm policiát, amely sehogy sem tudja a hivatását betölteni. Így volt ez sok egyéb kérdéssel. S így vagyunk a fiumei püspökség dolgával is.

A püspökség vagy vikariátus létesítésének eszméjét mi vetettük fel először s ennek hatása alatt született meg a városi delegáció határozatának az a része, amely szerint sürgetni fogják Fiume függetlenítését a zengi székesegyháztól. Mikor ezt az eszmét először megpendítettük, senki sem gondolt arra, hogy ezt a megvalósulás felé kellene vinni. Most, hogy bajban az olaszság, hogy teljesen elveszteni készül erejét és befolyását Drenova alközségben, megfújja a vészkeréket és levegő után kapkod.

Zanellák tudják mit csinálnak. Elsősorban is ez a bonyodalom csinálás alkalmas lehet arra, hogy a lekonyult, sőt elvesztett népszerűséget visszaszerezze. Trükk, amelylyel felizgatják a kedélyeket s zavart, bajt idézhetnek elő. Hiszen mindenkor ebben nyilvánult meg a mesterkedésük. Nem is csoda: a zavarosban könnyű halászni s a halászigények ugyan csak lesik a zsákmányt.

A fiumei püspökség érdekében már régebben megkezdhetnék volna az akciót. Akkor azonban nem szorult a kapca s azután meg az volt a baj, hogy nekünk magyaroknak kellett.

A delegáció ülésén néhány színes rakétát is elpuffogtattak. Szép volt a tűzijáték s az eredmény is érdekes. Zanella eldicsekedett olyasmivel, amiről hallgatnia kellett volna s eltitkolt sokat, amiről informálhatta volna a városi urakat. A debut-je azonban így sem sikerült, mert amit mondott, igaz is volt nem is. Ami igaz volt, azt tőlünk plagizálta, ami ha-

misság a beszédéből kirit, azt mindenki kivetheti. Az olaszság jól teszi, ha óvatosan viselkedik ezzel az utszéli demagóggal szemben. Ne engedje magát félrevezetni s ne élesítse a faji ellentéteket. Mert igazán nem érdemes egy ember népszerűségének föltámasztása érdekében fölzaklatni a kedélyek nyugalmát. A drenovai sérelmet, ha már bosszút lihegnek, más-ként is megtorolhatják. Kérjék a kormánytól a fiumei püspökség föllállítását. S ha nem történik sürgősen intézkedés, ismételjék meg a kérelmet egyszer, tizszer, ötvenszer, ha kell százszor is. Addig kopogjanak a miniszter ajtaján, amíg a zár nem enged.

A legújabb eseményekről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

A város állásfoglalása.

A városi delegáció szombaton délután 5 órakor Bellen András dr. alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelynek egyedüli tárgya az ismeretes drenovai ügy volt. Zanella Rikárd beszéde után a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

1. A városi delegáció, amely a legerélyesebben tiltakozik a novii vikariátusnak, mely a zengi püspök elhalálozása következtében az egyházmegye ügyeit ideiglenesen intézi, kvalifikálhatatlan, törvény és jogellenes eljárása, valamint az intézkedésnek végrehajtásával megbízott fiumei plébános eljárása ellen. Tiltakozását egyrészt az 1787. évi, II. József császár idejéből származó dekretumra alapítja, mely Fiumét és területét egyházzójogilag csak ideiglenesen rendeli a zengi püspök felügyelete alá, de nem kapcsolja hozzá, másrészt utal a regnikoláris bizottságok határozataira, és pedig az 1868., 1869., 1883. és 1884. évi regnikoláris bizottságoknak határozataira, amelyekkel Fiume viszonya az anyaországhoz szabályoztatik és amelyekben nyíltan és világosan, minden kétséget kizáró módon kimondják, hogy a fiumei plébános adminisztrációja és felügyelete a zeng-modrusi püspök személyéhez kötött, de csak ideiglenes személyes jogot képez. Fiume egyházi hovatartozásának kérdése végleg eldöntve nincsen. A zeng-modrusi püspök elhalálozván, ezen személyi jog az ügyeket ideiglenesen vezető novii vikariátusra semmi esetre sem szállhat át, beavatkozása tehát már ennél fogva is jogtalan és törvénytörő.

2. Kéressék fel a kormány, és pedig Werkerle Sándor miniszterelnök és Apponyi kultuszminiszter, hogy Fiume egyházzójogi kérdését és hovatartozását véglegesen intéze el olyképpen, hogy az a zengi egyházmegyétől elválasztassék és állítsassék vissza, régi önálló püspöksége.

3. A város terjeszzen jelentést a szent-székhöz Rómába, melyben sorolja fel a zengi püspökség tulkapásait, horvát faji provokációját, hívja fel figyelmét a papságnak keresztényellenes és embertelen magaviseletére és szigorú megtorlást követeljen.

4. Kéri a kormánytól a status quo ante visszaállítását és a sérelmes lelkesi áthelyezés visszavonását.

Ezután Ossoinack János szólalt fel és heves támadást intézett a papság ellen, amely — ugymond — odáig megy elvakultságában, hogy a 2200 főnyi lakosságot számláló községtől, amely pedig mindig vallásos volt, megvonja a keresztelés szentségét, megtagadja tőle az esketés egyházi szertartását és a temetés egyházi funkcióját. Fiume, amely kegyuri jogot gyakorol, nem engedheti meg, hogy egy alközségével így bánjanak és ezért javasolja, hogy Zanella képviselő azonnal utazzék fel a

fővárosba és a kormánynál személyesen járjon közbe, hogy a sérelmes dolog mielőbb rendeztessék; továbbá szólítsassék fel a távollevő Vio Ferenc dr. polgármester, hogy térjen azonnal vissza Fiuméba és amennyiben a kormány intézkedése mellett szükséges, Zanella képviselővel együtt azonnal menjen Rómába és a szent-székhöz jelentse be az egész botrányos ügyet. Végül pedig a város sürgősen és soronkívül találjon intézkedést és módot arra, hogy Drenova alközség ne maradjon pap nélkül.

A két határozati javaslatot a rendkívüli ülés egyhangulag elfogadta és ezzel elnöklő alpolgármester az ülést bezárta.

El Rómába.

Mint értesülünk, Vio Ferenc dr. polgármester megszakítja szabadságát és visszatér Fiuméba, hogy a drenovai ügyet a kezébe vegye. Nem kizárt dolog, hogy ha a városi delegáció állásfoglalása nem vezetne eredményre, a polgármester X. Pius pápához megy, hogy a város nevében panaszt emeljen.

Tüntetés Zigar ellen.

Hirt adtunk már arról, hogy Zigar Pál drenovai plébános, akit a zengi püspökötől olasz üzelmek miatt Ledenicébe helyezték át, pénteken reggel új helyére utazott. Don Zigar a Magyar-horvát hajóstársaság „Sava” gőzösén utazott Noviba, onnan tegnap kocsin ment Ledenicébe. Az ottani lakosság értesült a drenovai botrány minden fázisáról s mikor oda érkezett, tüntetéssel fogadta a papot. Éles fütytyok, sértő kiáltások hangzottak el s Don Zigar csak nehezen tudott menekülni a lakosság haragja elől. A tüntetőket később egy csendőr őrzőjára zavarta szét.

Tengerparti séták.

Véletlenül, a mi privát értesülésünk alapján nyilvánosságra jutott egy nagyszabású emberhus vásár. A szám tekintélyes volt, talán majdnem olyan tekintélyes, mint az a jeles férfiú, aki ezeket a leányokat az exportvágóhidra vitte.

Az újságolvasó, ha figyelemmel olvas, logikai összefüggést találhat abban, hogy *A Tengerpart* csütörtöki számában egy hivatalos forrásból származó közlemény megállapította, hogy illos a leányvásár. És másnap már azt a szenzációs hírt közölte, hogy Fiumében en gros folyik a lányok exportálása a külföldre. Lám, a hungarok kiviteli telepe a magyar kikötőváros, amelyre a jeles autonóm-polícia örködik. Egész sereg ember foglalkozik ezzel a mesterséggel Fiumében s a rendőrségnek vagy nincsen tudomása erről, vagy bűnös közönyvel nézi. Mind a két esetben baj ez, mert hogy tenni kellene valamit a bűnös manipulációk ellen, azt a rendőrség nagytehetségű Sherlock Holmes-a, Signor Attilio Dolzani is el fogja ismerni.

Ő különben derék ember, csupán egy a hibája: nem ért a rendőrség vezetéséhez. Ha ifju volna, kisülhetnék róla, hogy jó fiú, hogy szigorúan tud eljárni sokoldalú elfoglaltsága közepette s még nem követték el vele azt a vigjátékbeli dolgot, amit egy kiváló francia író mutatott be, amikor a kátyuba szorult rendőrfőnök helyzetét rajzolta meg élénk színekkel nagy dramaturgiai készséggel.

Ő jó ember. Ezt jómaga szereti hangoztatni. Csak egy a baj, hogy mindenki előtt jó. Jó a fölöttes hatóságával, a magisztrátussal szemben, amelynek készséges, aportirózó rendőrkutyája. Azután meg jó szokott ő lenni a hivatalában mindenkivel, akár egy prima-donna az udvarlóival. A közönség előtt mindenkor a jó magyart játszza, aki fájó szívve, engedelmeskedik a hatalmon levő uraknak. Nekünk semmi kifogásunk nem lehetne ellenel

ha Dolzani ur nem olyan állást töltene be, amely függetlenséget, erélyt, bátorságot kíván. Dolzani ur például kiváló tehenész is lehetne, amiben tudunkkal már praxisa is van.

Ha valami baj, zavargás van, Dolzani ur, az isten ostorának névrokona beteget jelent s így fakad ki egy hírlapíró előtt:

— Ich bin doch so müde. Lasst mich leben!

Hát ha a rendőrfőnök ur annyira fáradt, miért nem adja be a lemondását. Tudtukkal akad még a rendőrség vezetői között olyan ember is, aki fiatal is meg dolgozni is tud.

A fiemei finalet is meg kellene már egyszer írni. Sok piszkot, szemetet, gyalázatosságot lehetne benne leplezni s talán bekövetkeznék a tisztogatás Augítas istállójában. A lezárolás ideje azonban még nem jött el. A gyalázatosságok fináléja még nem érkezett el s ezért hallgatniok kell azokuak akik sokst tudnának beszélni.

Egyszer egy derék fiumano is eltökélte magában, hogy könyvet ír. Meg is írta, ki is adta. Tudomást szereztek erről a derék tulzók s megindult a hajsza. A derék öreg fiumanót megfenyegették, hogy lehetetlenné teszik, agyonütik, ha terjeszteni merné azt a könyvet. S mit volt mit tenni? A derék, becsületes fiumano kihiztate a nyomdászamlát, de a könyvből egyetlenegy példányt sem adott el. Most is őrzí a lakásán, ha ugyan nem használta el valamelyik télen tüzelőanyag gyanánt.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Radó Antal a kiváló magyar költő Abbáziába érkezett.

— **Konzulok Fiumében.** A király megadta a legfelsőbb exequatort Le Brun Fiuméba kinevezett francia főkonzulnak és Clarenc Rice Slocum amerikai konzulnak, aki az első amerikai konzul Fiumében, mert ezelőtt csak konzuli ügynökség létezett a magyar kikötővárosban.

— **Torpedóhajóink építése.** A Danubius hajógyárban — mint jelentettük, — a mi nap bocsátották vizre a haditengerészetünk részére épített új tengerjáró torpedóhajót, amelyet „Turul” névre kereszteltek el. Az új torpedóhajókról most az alábbi ismertetést adjuk:

Az új hajó a Kaiman típus szerint épült, amelyet Angliában a Jarow cégnél építettek s amely mintaul szolgál a Danubius hajógyárban rendelt többi tiz hajó építésénél. A „Turul” 200 tonnatartalmu, négy gyorstüzelővel van ellátva s 29 emberből álló legénységet igényel. 700,000 koronába kerül, amelyből a felszerelésre s egyebekre 33,100 korona esik. Az új torpedóhajó gépezete 3000 lóerejű és 26 tengeri mérföld sebességgel halad óránként. Szerződés szerinti a sebességre csak 25.75 tengeri mérföld volt megállapítva, de az osztrák s a fiumei hajógyárban készült torpedóhajóknál jobb eredményeket értek el, mint a Jarow gyárban. Az „Anakonda” és a „Kaiman” típusaiból, amelyeknél a modern hajóépítéssel minden vivmánya alkalmaztatott ez idő szerint tizennégy új torpedóhajó áll készre s részben már át is adták a forgalomnak. Ezek 1905—1907-ben készültek a Stabilimento Tecnico triezsi hajógyárban. A kilencvenes évek torpedóhajóival szemben magasabb displacementnal bírnak és nagy gyorsaság kifejtésére alkalmasak. Torpedóflottánk tovább fejlesztésére nézve a legutóbbi delegációs ülészakban döntöttek, amikor haditengerészetünk parancsnokának javaslatára elhatározták, hogy a tervezett 20 tengerjáró torpedóhajó és 6 torpedózúzó helyett 24 tengerjáró torpedóhajót rendelnek.

— **Államrendőrség Pólában.** Pólai tudósítónk írja nekünk, hogy az osztrák kormány a tervezett államrendőrségi intézményt már szeptember 15-én lépteti életbe. Az előkészítő munkálatok megtörténtek s az új államrendőrség alkalmazottainak egy része már Pólában tartózkodik. Vajon mikor lép Fiume Póla nyomába?

— **Esti sétahajózás.** A Magyar-horvát hajóstársaság ma este az abbáziai császárbuleum alkalmából sétahajózást rendez a Quarnerón. A „Tátra” gőzös este fél 8 órakor indul Fiuméből s Abbáziában fölveszi az utasokat és Moschenizzaig megy. A kirándulás éj-

féltájban ér véget. A részvétel személyenkint 2 korona.

— **Pólaiak Fiumében.** A Magyar-horvát hajóstársaság „Dániel Ernő” gőzösén szombaton délelőtt 208 pólai kiránduló érkezett Fiuméba. A kirándulók csoportokban tekintették meg a város nevezetességeit, fölmentek a Terszattóra s átrándultak a szomszédos Abbáziába. A hajó 8 órakor vitte vissza a kirándulókat, akiknek nem kedvezett az idő. Egész délután erős zivatar volt, amely megrontotta a kirándulók mulatságát.

— **Megmentett vitorlás.** A tengerészeti hatóság „Klotild” gőzöse egy olasz vitorlást mentett meg, amely az erős szélviharban tehetetlenül küzdött a hullámokkal. A vitorlás gyümölcsessel volt megrakva.

— **A szusáki polgármester választása.** A szusáki községi képviselőtestület e hó 19-én, pénteken délelőtt ülést tart, amelyen a polgármesterválasztást fogják megejteni. Valószínű, hogy újból Bacich Henriket fogják megválasztani.

— **Eltűnt rendőr.** Az elmúlt esztendőben történt, hogy egy rendőr alkalmazást kapott az autonóm policiánál s egy napi szolgálat után megszökött. Akkor kiderült, hogy körözött ember volt. Ehhez hasonló eset történt ismét. Lampalor Simon triezsi illetőségű rendőr egyenruhástul eltűnt s most üthetik a nyomát. Ugy látszik jobb foglalkozás után nézett.

— **Új honpolgár.** Colan Mario, a tengerészeti hatóságnál alkalmazott hajófüfő letette az állampolgári esküt Bellen András alpolgármester előtt.

— **Hazatérés.** Az Austro-Americana hajóstársaság „Sofia Hohenberg” gőzöse Braziliából visszatérőben 310 utast hozott Triezstbe, akiknek legnagyobb része magyarországi illetőségű. A hazatérők a déli vasúton jöttek Fiuméba s innen nyomban folytatták utjukat hazafelé. — A Magyar-horvát hajóstársaság „Salona” gőzöse 120 visszavándorlót hozott Velencéből, akik az Austro-Americana „Eugenia” gőzösén jutottak Velencébe.

— **Villamos üzem az alpesi vasúton.** Derschatta osztrák vasútiügyi miniszter elhatározta, hogy az alpesi vasúti vonalat villamos üzemre alakítja át. Egyelőre az arlbergi vonalon kísérleteznek s az attnangselzthali vonalon folytatják a próbákat.

— **157 napig a tengeren.** Tegnap érkezett kikötőnkbe a „S. Celeste” olasz vitorlászajó, amely 3000 tonna salétromot hozott Taltaiból. A hajó 157 napig volt utban Fiuméba. A rakomány a Schenker és Társa cégnek van ajánlva.

— **Vihar az Adrián.** Néhány nap óta az Adria-tenger mellékén valóságos beköszönött az ősz. Az enyhe, mondhatni forró nyári napokat hűvös, esős idő váltotta fel. Napok óta sűrű, nehéz cseppekben hullott az istenáldás. A tenger melléki fürdőhelyeket egymásután hagyják el a nyaralók. A hirtelen beállott időváltozást megérezte a hajóközlekedés is. A gőzösök, még a helyi forgalomban is akadályokkal közlekedhetnek s késéssel érkeznek be rendeltetési helyükre. Pár nap óta a tengeri halászat is szünetel. Még a kipróbált, elszánt partmelléki halászok sem merik megkísérteni a hűvös tengerre való menést. Egyes helyeken mint Fiumében és Abbáziában nagy viharok voltak. Így az osztrák tengeri fürdőnap vasárnap valóságos istenítélet volt. A villám több villanyvezetéket megrongált s délután 6 órakor becsapott egy Mattuglieból Volosca felé induló villanyoskocsiba is. Az áram átszaladt a kocsin s a sinen át a földre ment, de így is annyira megrongálódott a kocsi, hogy nem folytathatta útját s pótkocsival kellett bevontatni. Az utasoknak az ijedségen kívül nem történt bajuk.

— **Villámtól agyonsújtott fiu.** Pólából sürgőnyzik lapunknak, hogy vasárnap este Fasanában a villám beleszapott az ottani előkelő Tunis család villájába és megölte a tizennégy éves Tunis Sándort.

— **Nagy tüntetések Triezstben.** Tegnap délelőtt 11 órakor egy különvonattal több száz milánói kiránduló érkezett Triezstbe a város meglátogatására. A szakadó eső dacára számos triezsi irredenta egylet várta lobogóival és a városi zenekarral a vendégeket. Már a pályaudvar előtti téren összejöttüközésre került a dolog az olaszok és a fogadtatás megzavarására odagyűlt több száz főnyi szlovén csapat között. Délután és este a tüntetések oly nagy mértékben fokozódtak a Portici di Chiozza

kávéház környékén, valamint a Via Acquedotto, Via Stadion, Via Carducci és Via Arcata-ban, hogy a rendőrségnek minduntalan kivont karddal kellett a tömeget szétkergetnie. Közben revolverrel is lőttek a rendőrökre, de nem találtak senkit. A nap folyamán körülbelül száz letartóztatás és több mint harminc sebesülés történt, az utóbbiak legnagyobb részt ködörösztől és kardvágásoktól. A milánóiak, kik közül szintén letartóztatott három, ma hétfőn déli egy órakor utaztak el.

— **A központi választási bizottság legutóbbi ülésén** a Kurához intézett felszólalásokat tárgyalták. Az ülésen Bellen András dr. alpolgármester elnökölt. Az előadó jelentette, hogy a választói névjegyzék ellen mindössze négy felszólamlás érkezett be. És pedig: Riboli Alfonz kereskedő a bizottság visszautasító végzésével szemben bizonyítja, hogy elegendő 500 kvrona adót fizet és hogy a városban is van lakása. Cosulich Béla kéri a listába való felvételét, mert bár Szusákon lakik, Fiumében háza van. Merzljak Ignác vendéglős szintén kéri felvételét. Graber László raktárvalilati tisztviselő a negyedik főlészólamló. Beadványa magyar nyelven lévén szerkesztve, a bizottság nem vizsgálja meg tartalmát, mert — ezt a barbár nyelvet nem érti. A négy főlészólamlást fölterjesztik a királyi Kuriához.

— **Egy tengerhajózási társaságunk szerződése.** A Magyar Keleti Tengerhajózási Társaságnak, mely a levantei forgalmunk egy részét látja el, szerződése ez évi február 29-én járt le. A kormány a legnagyobb bizonytalanságban hagyta a társaságot, amennyiben az utolsó pillanatban, június 31-ig meghosszabbította a társaság szerződését. A kormány „lázás” tevékenysége után mindenki azt hihetné, hogy a június 30-án lejárt provizórium szerződést egy végleges szerződéssel cserélte ki. Nem, a kormány ezt nem tette, mert a június 30-ikán lejárt ideiglenes megállapodást ismét csak meghosszabbította december 31-ig. Vagyis a végleges szerződés kötését újra elhalasztotta a kormány. Ez a sok provizórium csak azt bizonyítja, hogy a kormány egész kereskedelem-tengerészeti politikája nem egyéb bizonytalanságnál és kapkodásnál. mert ha egy társaság szerződése lejár, azt nem ideiglenes megállapodással, hanem okos céltudatos szerződéssel kell megújítani, mely a társaságot új munkára és fokozott tevékenységre serkenti. Ha pedig a kormánynak nem áll szándékában a szerződést meghosszabbítani, ami talán könnyelműség lenne, vallja be nyiltan és álljon elő más, vagy jobb megállapodással. De csupa ideglenességgel és bizonytalan félnék kapkodással, mely azért százezreibe kerül az országnak, nem lehet és nem szabad egy országnak a tengerészeti politikáját kezelni. Tessék a kormánynak végre-valahára komoly munkához látni és jelentse ki, hogy kereskedelem-tengerészeti téren mit akar vagy mi a programja?

— **A kikötőből.** Augustus 16-án. Érkezett: „Zichy” magyar gőzös Antverpenből 2276 tonna foszfáttal; „Duna” magyar gőzös Santosból 30 tonna vegyes áruval; „Famiglia” olasz vitorlászajó Siracusából 460 tonna kénnel; „Blaser” angol gőzös Baroffból. Augustus 17-én: Érkezett: „Árpád” magyar gőzös Marseilleből 210 tonna vegyes áruval; „China” osztrák gőzös Kobéből 1200 tonna vegyes áruval; indult: „Ultonia” angol gőzös Newyorkba 350 tonna vegyes áruval és 219 kivándorlóval; „Principessa Alik” görög gőzös Marseillebe 470 tonna fával.

— **Hazai beszerzési források.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a „Hazai ipari beszerzési források” című tára új és bővített kiadásban megjelenjen. A című tára 10,000 példányban fog megjelenni s díjtalanul fog szétosztatni az állami és törvényhatósági hivatalok és más érdeklődők közt, hogy azok ipari szükségletük beszerzésénél a című tárból kellő tájékozást szerezhessenek a felől, hogy az országban miféle iparcikkek gyártatnak és hogy azok gyártásával kik és hol foglalkoznak. A című tári anyag egybegyűjtésével és feldolgozásával a magy. kir. kereskedelmi muzeum bizatolt meg, mely intézet a című tári előmunkáit már megkezdte s igyekezni fog a című tári anyagát rövid időn belül nyomdá alá rendezni. Ez uton is felhívja a muzeum a gyárosokat és iparosokat, de különösen azokat, akiknek telepe a című tári első kiadásából kimaradt, hogy amennyiben ipartelepüket most a című tári új kiadásába fölvetetni óhajtják, ebbeli

kivánságukat, telepük címének közlése mellett a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságának (Budapest, V. Akadémia u. 3.) lehetőleg mielőbb jelentsék be.

Mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Szent István ünnepnap alkalmából. A Szent István ünnepnap alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól, az üzemükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy harminc százalékkal mérsékelt áron menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek folyó évi augusztus hó 18—20. napjain az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban Budapestre érkező — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadni. E menettérti jegyek öt napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az ötödik napon éjfélok lejár; megjegyezvén azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak folyó évi augusztus hó 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén e jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem menet, sem jövetkő nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— **Abbaziában** egyetlen magyar hely a Pilseni sörház (a Reichstrasse mentén.) Magyar konyha, magyar borok, magyar kiszolgálás. Olcsó szobák és penzió.

Távirat ◀▶ Telefon.

Wekerle látogatása Kossuth Ferencnél.

PÖSTYÉN, aug. 17. Wekerle Sándor miniszterelnök Sztéryi József államtitkár kíséretében tegnap Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter látogatására ideérkezett. Wekerle mint az országos ipartanács elnöke utazott Pöstyénbe. Ő rendelkezik ugyanis a fölött, hogy új iparvállalatok milyen kedvezményben részesüljenek. A kormány előtt most egész csomót alaptási terv fekszik, Wekerle Kossuthal egyetértve fogja eldönteni, hogy mily iparvállalatok részesüljenek állami támogatásban. A kereskedelmi miniszter egészsége különben már csaknem egészen helyreállt, úgy, hogy órák hosszúáig tartó kihallgatáson fogadja a hozzá érkező politikusokat.

A török hadügyminiszter halála.

BUDAPEST, aug. 17. Retier pasa török hadügyminiszter, mint egy szűkszavu konstantinápolyi távirat jelenti, hirtelen meghalt. Beavatott körökben azt hiszik, hogy a hadügyminisztert politikai ellenfelei megmérgezték. Ezt a hivatalos orvosi vizsgálat fogja kideríteni, erről most még semmi bizonyosat nem tudni.

Suciu beszámolója.

ARAD, aug. 17. Suciu János a borosjenői választókerület román nemzetiségi képviselője tegnap tartotta meg Borosjenőn beszámolóját az esős, őszi időknek, nagyszámú közönség vett részt. Rendzavarás nem történt.

Egy uri asszony öngyilkossága.

PAKS, aug. 17. Szenzációs öngyilkosság tartja izgalomban a város lakosságát. Lévai István gyógyszerész feltűnően szép, fiatal felesége ma reggel sztrichninnal megmérgezte magát. Mikor tettét észrevették, már halott volt. Öngyilkosságának oka családi viszálykodás. A szomorú családi drámát az teszi szenzációssá, hogy Lévai első menyasszonya szintén önkéntes véget életének. A szép gyógyszerésznő sorsa iránt az egész Paks nagy részvételt viseltetik.

A torontálmezei gazdák mozgalmá.

TEMESVÁR, aug. 17. Ugaros torontálmezei községben tegnap népgyűlés volt, melyen több mint háromezer környékbeli kisgazda vett részt. A délvidéki polgárok helyeslik az adóreformot s a kormányhoz határozati javaslatot terjesztettek föl, annak mielőbbi törvénybeiktatása iránt.

Az első keresztényszocialista választókerület.

BESZTERCEBÁNYA, aug. 17. Vasárnap az itteni keresztényszocialista polgárság zajos értekezletet tartott, melyen megalakították az első keresztényszocialista választókerületet.

Sztrájkoló pincérek bosszúja.

BUDAPEST, aug. 17. Az itteni sztrájkoló pincérek tegnap a szó szoros értelmében megostromolták a kávéházakat. A kávéházak összes ablakait bezúzták sőt egyesek még revolver lövéseket is tettek. A vendégek között óriási pánik támadt. Szerencsére néhány kisebb jelentőségű megsebesüléstől eltekintve, komolyabb baj nem történt. Ugyanakkor a sztrájkoló egy másik csoportja a Mátyás király kávéházat támadta meg. A sztrájkoló közl a rendőrség többeket letartóztatott.

A köpeniki kapitány szabadlábán.

BERLIN, augusztus 17. Voigt Vilmos a nagyszabású színhámszínháza révén világhíre vergődött köpenicki kapitány kiszabadult börtönéből. Voigt négy esztendő telt elzárva s most császári kegyelmet kapott.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Telefon-számok :

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: **Dr. Janovitz Guido** orvostudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órákor.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyar-ág legnagyobb és legkedveltebb tálalkozó helye.

Tulajdonos **Szentgyörgyi Ferenc.**

Halál a poloskákra !!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva. Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtanl próbarobbantások.

Képvisele: **Piazza István.** épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. **Panama-kalapok.**

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Globus Hirlapügynökség.
Ujság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémárukban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cant. 60 fill.

Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.

Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza, az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.

Gyermekeknek: " 4.40 kor., " 3.40 kor.

Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzainál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú vízvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.MANN JÓZSEF
vendéglős.Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.**Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!**

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár. ➔

Kiadóhivatal: Vico del' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

V. évfolyam!

V. évfolyam!

Bonbonniere Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéknként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kitűnő szellőztetés.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő közontján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak

részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.

Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főpincelet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol bőrmunkát jutányos árban.

Szives pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNACZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. — Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg fertiszabó.

Első és legjobb hírnevű órátizlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.